

Iskra

10

Sedma Iskrina zunanje-trgovinska šola: »Z znanjem do uspešnejše menjave s tujino!«

Strokovno izpopolnjevanje v Iskri

Kot prva v letošnjem letu je pred dnevi startala Iskrina zunanjetrgovinska šola, tokrat 7. po vrsti. Že v kratkem, vse pa do polletja, ji bodo sledile še 4. razvojno-raziskovalna šola, 3 šola s področja kakovosti. 2. šola za načrtovanje mikroelektronskih vezij, predvidoma jeseni pa prvič tudi šola za poslovodne kadre.

Vse oblike Iskrinega strokovnega izpopolnjevanja je lani obiskovalo nad 500 slušateljev. In sicer na štirih daljših programih, ki jih v Iskri simbolično imenujemo šole in na več nekajdnevnih krajših programih, kot stalnih oblikah strokovnega izpopolnjevanja.

Tema dvema oblikama bo Izobraževalni center SOZD Iskra v sodelovanju s področjem za trženje dodal letos tudi posvečevanja Iskrinih tržnikov z vidnimi slovenskimi gospodarstveniki in družbeno-političnimi delavci.

V vseh teh letih se je odnos do strokovnega izpopolnjevanja v Iskri precej spremenil, seveda na bolje. Le redki so še kolektivi, ki ostajajo brezbrizni do tega vprašanja pa še tam gre v večini primerov za odnos posameznika. Menda je najhujši problem v tem, da ponekod ne morejo za več tednov pogrešati prav tistih strokovnjakov, ki bi svoje znanje radi oplemenitili.

Morda zanimiv primer takšnega postopnega spreminjanja odnosa do dopolnilnega izobraževanja: medtem ko lani ni bilo kakšnega pretiranega zanimanja za RR šolo pa je ta šola letos že mesec pred začetkom povsem zasedena. Mnogi kandidati bodo morali tako počakati, da bi jim ustregli pa v Izobraževalnem centru razmišljajo, da bi šolo ponovili še letos...

LD

Nadaljnja demokratizacija kadrovske

1. Potrebna je nadaljnja demokratizacija celotne kadrovske politike, da bi se dosledno uresničevalo osnovno, z ustavo določeno načelo, da nihče ne more opravljati samoupravne, javne in druge družbene funkcije in uveljavljati javnih pooblastil, če mu jih niso, v skladu z ustavo, oz. statutom in zakonom, zaupali delovni ljudje in občani, oz. skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

V ta namen je potrebno: da družbenopolitične organizacije, predvsem Socialistična zveza in Zveza sindikatov, določajo skupne programe družbene aktivnosti in skupna merila za voljenje in imenovanje nosilcev vseh družbenih funkcij, dosledno spoštovati določena družbena merila kadrovske politike, načelo javnosti dela in odgovornosti nosilcev družbenih funkcij, organizirati demokratična posvetovanja, širiti kadrovsko osnovo za voljenje kadrov in ustvarjati druge možnosti za to, da samopravno in družbenopolitično organizirani delovni ljudje in občani igrajo odločilno vlogo pri odločanju v vsem postopku voljenja nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, spodbujati in ustvarjati možnosti za uveljavljanje načela, po katerem se kadri, ki poklicno opravljajo družbene funkcije, po izteku mandata vrnejo v združeno delo, oz. v okolje, iz katerega so delegirani. Če je že potrebno nenehno opravljanje določenih funkcij, s tem še ni rečeno, da jih je treba opravljati poklicno. Zazvemat se je treba torej za to, da opravljanje samoupravnih in drugih javnih funkcij ne bo trajen poklic, ker jih je treba opravljati le določen čas.

2. Izpolniti je treba prakso planiranja kadrovske potreb v združenem delu in v vsej družbi, s stališča razvojnih možnosti, ob nenehnem strokovnem idejnopolitičnem uposabljanju kadrov na podlagi rezultatov znanstvenih raziskav na tem področju.

Plani kadrovske potreb morajo biti sestavni del razvojnih planov organizacij združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti na vseh ravneh. Določati in sprejemati jih je treba na samoupraven in demokratičen način. V njih je treba posebej upoštevati, da se morajo zaposlovati mladi ljudje.

Evidenco kadrov je treba izpolniti in jo sistematično voditi.

Dosledno uresničevanje ustavne zasnove družbenopolitičnih skupnosti

1. Splošna načela delovanja družbenopolitičnih skupnosti

V smislu izgradnje družbe kot svobodne skupnosti proizvajalcev je nujno, da se družbenopolitične skupnosti, kot osnovni element teritorialne organiziranosti razvijajo kot samoupravne skupnosti in, da uresničujejo z ustavo določene funkcije politične oblasti, pri čemer je ustava predpostavka krepitev samoupravne komponente v vseh delih sistema in v okviru vseh družbenopolitičnih skupnosti.

Pri opravljanju funkcij oblasti je treba dosledno spoštovati ustavno določene meje

Bistven pogoj za uresničevanje ustavne zasnove družbenopolitične skupnosti je dosledna realizacija osnovnega načela Ustave SFRJ, poglavje IV, da je uresničevanje samoupravnega položaja in pravic delovnega človeka v osnovnih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, samoupravnega položaja delavca v občini, svobodnega samoupravnega združevanja, aktivnosti in ustvarjalnosti delovnih ljudi, enakopravnosti narodov in narodnosti in svobode, pravic, dolžnosti človeka in občana, določenih z Ustavo, meja in smer uresničevanja pravic in dolžnosti družbenopolitične skupnosti pri opravljanju funkcij oblasti. Nujno je dosledno uresničevati to bistveno ustavno opredelitev v celotni zakonodajni politiki, v politiki uresničeva-

nja tega pa zagotavljati, spodbujati in razvijati njeno uporabo.

Družbena lastnina — samoupravni družbenoekonomski temelj razvoja družbenopolitičnih skupnosti.

Potrebno je zagotavljati vse neobhodne družbene, politične in pravne možnosti za uresničevanje temeljnih ustavnih opredelitev v smislu družbene lastnine, kot materialne osnove razvoja družbenopolitične skupnosti in zagotoviti dosledno spoštovanje ustavnega načela, da nihče, tudi družbenopolitična skupnost ne, nima pravice lastnine do družbenih sredstev, niti si ne more na nobeni pravno-lastninski osnovi prilaščati proizvoda družbenega dela in upravljati ter razpolagati z družbenimi sredstvi za proizvodnjo in delo; tudi ne sme samovoljno urejati pogojev delitve. Da bi to dosegli, je treba odpraviti tista določila zakonov in drugih predpisov, ki omogočajo vzpostavljanje pravno-lastninskih odnosov organov družbenopolitičnih skupnosti do družbenih sredstev.

a) Bistvo Ustave SFRJ, izraženo v osnovnih načelih, mora biti stalna podlaga in smer za razlago Ustave in za celotno zakonodajno politiko ter delovanje organov vseh družbenopolitičnih skupnosti, še posebno pri razlagi in uporabi ustavnih določil o pristojnostih organov družbenopolitičnih skupnosti pri razpolaganju s sredstvi družbene reprodukcije in posegov v dohodek. Skladno s tem je potrebno v zakonodajni politiki in praksi dosledno uresničevati ustavne principe v pogledu obveznega združevanja sredstev družbene reprodukcije (23. čl. Ustave SFRJ) in izločanje sredstev za zadovo-

ljevanje splošnih družbenih potreb (33. čl. Ustave SFRJ).

b) Upravljanje z družbenimi sredstvi je potrebno normativno izpolniti in določiti zakonske in druge ukrepe za preprečevanje avtarkičnega in državno-lastninskega odnosa organov družbenopolitičnih skupnosti s sredstvi družbene reprodukcije, kot tudi ukrepe za preprečevanje teritorialnega zapiranja: omogočati in spodbujati pa je treba samopravno dohodkovno povezovanje in združevanje dela in sredstev na vsem jugoslovanskem gospodarskem prostoru.

c) Družbenopolitične skupnosti naj po pravilu ne bi ustanovljale organizacij združenega dela, razen takih, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena.

Skupščine družbenopolitičnih skupnosti morajo zagotavljati normativne in druge pogoje in spodbujati procese samoupravnega organiziranja združenega dela in njegovo dohodkovno povezovanje, ki bo ekonomsko spodbujalo delavce za združevanje sredstev za ustvarjanje kar se da večjega dohodka, ne glede na to, če združujejo v okviru, ali izven ozemlja družbenopolitične skupnosti, v kateri ima organizacija združenega dela svoj sedež. To je bistven pogoj, da se združeno delo ustrezno organizira na jugoslovanskem gospodarskem prostoru.

Uresničevanje skupnih interesov v vseh družbenopolitičnih skupnostih — pogoj njihovega nadaljnega razvoja.

Nujno je razdelati in konkretizirati osnovno ustavno načelo, da se skupni interesi v družbe-

nopolitičnih skupnostih uresničujejo ob upoštevanju vseh z ustavo določenih oblik. Skupne interese v vseh družbenopolitičnih skupnostih, od občine do federacije, delovni ljudje in občani uresničujejo prek organov oblasti, kot tudi s samoupravnim sporazumevanjem, družbenim dogovarjanjem, združevanjem in povezovanjem organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, delovanjem družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij in svobodno ter vsestransko aktivnostjo občanov.

Pluralizem samoupravnih interesov in njihovo demokratično usklajevanje

V političnem sistemu, še posebej v delegatskem skupščinskem sistemu, je potrebno zagotoviti pogoje, da se bodo pluralizem samoupravnih interesov in njegovi nosilci — delovni ljudje in občani in njihove samoupravne organizacije in skupnosti — povsem uveljavili v vsaki družbenopolitični skupnosti.

Potrebno je ustvarjati družbene razmere in razvijati organizacijske oblike in določati politiko ter sprejemati ukrepe, da bi se lahko zagotovilo izražanje pluralizma samoupravnih interesov in njihovo učinkovito in odgovorno demokratično usklajevanje. V teh postopkih je potrebno onemogočiti tendence enostranskih, monopolnih, tehnobirokratskih in etatiističnih pogledov, njihovega zagovarjanja, razlage in unificiranje teh interesov.

Referendum — oblika neposrednega sodelovanja delovnih ljudi in občanov pri upravljanju z družbenimi zadevami.

Ustavno inštitucijo referendum je treba širše uporabljati in ustvarjati družbene razmere, da bodo uporabljale skupščine družbenopolitičnih skupnosti; predvsem tedaj, ko se morajo delovni ljudje in občani opredeljevati o nekaterih bistvenih vprašanjih nadaljnjega razvoja svoje družbenopolitične skupnosti.

Delovanje družbenopolitičnih organizacij — bistveni dejavnik razvoja družbe

Ustavna zasnova družbenopolitične skupnosti se ne more uresničevati brez aktivne vloge organiziranih socialističnih sil. Zato je potrebno, da družbenopolitične organizacije: aktivno delujejo v vseh družbenopolitičnih skupnostih: neposredno sodelujejo z vsemi družbenimi strukturami; usmerjajo in zagotavljajo socialistični in samoupravni družbeni razvoj; prispevajo k ustvarjanju splošnih pogojev za izkazovanje pluralizma samoupravnih interesov in njihovi sintezi, da bi se lahko kar najbolj izrazili zgodovinski interesi delavskega razreda in enakopravnost narodov in narodnosti; spodbujajo samoupravne integracije; zagotavljajo enotno politično akcijo pri uresničevanju politike in zagotavljajo splošne pogoje za demokratično javno razpravo o najpomembnejših razvojnih in drugih dokumentih družbenopolitičnih skupnosti. Družbenopolitične organizacije se ne smejo identificirati z vsakim parcialnim interesom in se spremeniti v njegovega zastopnika.

Uresničevanje ustavne zasnove posameznih družbenopolitičnih skupnosti

Uresničevanje ustavne zasnove občine

1. Nujno je razvijati in krepiti vlogo občine kot samoupravne in osnovne družbenopolitične skupnosti, kot bistvenega dejavnika samoupravne, demokratične integracije, usklajevanje interesov in samoupravnega sporazumevanja ter dogovarjanja delovnih ljudi in občanov ter njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti na vseh področjih življenja in dela.

2. Občinski organi morajo spodbujati samoupravno organiziranje in dohodkovno povezovanje združenega dela na osnovi reprodukcijske soodvisnosti neodvisno od občinskih, regionalnih, pokrajinskih in republiških meja; pri tem morajo upoštevati, da morajo delavci v združenem delu odločati o dohodku v TOZD, v vseh drugih oblikah združevanja dela in sredstev ter v celotnem procesu družbene reprodukcije. Razvijanje medsebojnih odnosov organizacij združenega dela na načelih skupnega dohodka, je pomemben pogoj za preprečevanje zapiranja v občinske okvire.

PAVLE GANTAR

O »kritični analizi« tudi v Iskri

V vsej Jugoslaviji se nadaljujejo bogate in široko zasnovane javne razprave o tako imenovani »kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja«. Namen te akcije je sprememba v zakonodaji in sicer na tistih področjih, ki so osnova političnemu sistemu, ena najpomembnejših pa je vsekakor zakonodaja s področja združenega dela in z njo Zakon o združenem delu. V razpravo o »Kritični analizi« se je aktivno vključila tudi Iskra.

Samoupravna organiziranost združenega dela, avtarkija nekaterih temeljnih organizacij in njihovo podjetniško obnašanje, rahlanje vezi na ravni delovnih organizacij, načelo konsenzua in pa blokiranje interesov višjega sistema ob uveljavljanju parcialnih interesov TOZD, poslovodna funkcija in pristojnosti direktorja, vloga delavskih svetov in dohodkovni odnosi, predvsem vprašanje osebnih dohodkov, so bile osrednje teme obširne razprave ob obravnavi »Kritične analize delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja«. Uvod k analizi sta podala in jo tudi pojasnjevala predsednik Sodišča združenega dela Slovenije Vinko Kastelic in član izvršnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije Rado Bohinc. Sestanka v Iskri poslovnih stavbi v Ljubljani so se udeležili člani poslovodnega kolegija SOZD Iskra, med njimi predsednik Boris Lasič ter sekretarji in predsedniki sindikata v Iskrinih delovnih organizacijah. Srečanje je vodil in povezoval Pavle Gantar.

Ugledna gosta sta Iskrinim predstavnikom uvodoma obširno pojasnila namen sprememb in dopolnitev sedanje zakonodaje. Gre za nad 180 členov v Zakonu o združenem delu, ki jih bo potrebno novelirati, kar pomeni, da smo pred obsežno redakcijo ZZD. Razprava o »Kritični analizi« bo končana prihodnji mesec, ko bo Zvezna konferenca socialistične zveze zakročila vse ideje, predloge, pobude in pripombe, v času,

ki je pred nami bodo tudi številne strokovne razprave. Zvezna skupščina pa bo besedilo spremenjenega zakona o združenem delu dala v najširšo javno razpravo predvidoma že prihodnji mesec. Razprava bo potekala v dveh fazah, novi zakon pa naj bi sprejeli še letos ter tako realizirali večino idej iz »Kritične analize«, ki se nanašajo na ureditev družbeno-ekonomskih odnosov, organiziranost združenega dela in uresničevanje samoupravljanja v združenem delu, torej vsa tri področja, ki bodo v ZZD doživela največ sprememb.

Vinko Kastelic in Rado Bohinc sta na torkovem sestanku v Iskri poslovnih stavbi med drugim tudi poudarila, da je »Kritična analiza« pričel nastajati vzporedno s pripravami dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, spodbudile pa so jo ugotovitve in prepričanja, da je potrebno poleg odločne ekonomske preusmeritve in spreminjanja razmer v gospodarstvu marsikaj spremeniti tudi v politični ureditvi Jugoslavije.

Kot že rečeno, je razprava načela številna vprašanja, ki so prav zdaj najbolj aktualna v Iskri. V ospredju sta bila položaj in vloga temeljnih in delovnih organizacij, obširno pa se je dotaknila tudi poslovnih razmerij med tržno in proizvodno sfero, nadalje samoupravnega odločanja in samoupravne normative dejavnosti in »seveda ekonomskih odnosov.

Lado Drobež

TOZD Elektroakustika Sežana

Življenjsko nujna solidarnost

Rezultat poslovanja sežanske Elektroakustike za lansko leto je znan. Zaključni račun prikazuje doslej rekordno izgubo v višini 481.227.000 dinarjev, izguba je trenutno še nepokrita.

Sežanski kolektiv je trenutno v najtežji krizi doslej, kljub prizadevnemu delu začasnega kolektivnega poslovnodnega organa, ki si je naložil izredno težko breme reševanja nako-pičenih težav tega kolektiva, utegne preteklost izničiti vse današnje napore. Zakonske sankcije, ki doletijo kolektive z

nepokrito izgubo po zaključnem računu, bi utegnile spodkopati tudi težko priborjeno in za reševanje česarkoli neizogibno moralo kolektiva. V tem trenutku je zato solidarnostno sodelovanje širše Iskrine skupnosti za kolektiv Elektroakustike življenjskega pomena.

Gre za nujno takojšnje pokri-

vanje izgube, ki so jo v Sežani ugotovili po lanskoletnem zaključnem računu. Temeljna organizacija sama, razumljivo, ni kos bremenu, ki presega tudi sposobnosti temeljnih organizacij Široke potrošnje. Za pokrivanje izgube je zato predvidena konstrukcija, ki predvideva solidarnost celotne Iskrine skupnosti.

Delovne organizacije SOZD Iskra naj bi prispevale sredstva namesto združevanja v republiške in občinske rezervne sklade po zaključnem računu za leto 1985. Tako naj bi zbrali 369.127.000 dinarjev, ali 77% celotne vsote. Iz rezervnega sklada SOZD Iskra naj bi združili 56.050.000 dinarjev, ali 11,5% in prav toliko tudi iz rezervnih skladov temeljnih organizacij Široke potrošnje. Sredstva, ki naj bi jih prispevale temeljne organizacije Široke potrošnje iz svojih rezervnih skladov, naj bi združevali v proporcionalni višini, celotnih rezervnih sredstev. Tako naj bi TOZD TV Pržan združil 11.743.000 dinarjev, vrhniške Antene 647.000 dinarjev, Elektromotorji Železniki 24.852.000 dinarjev, spodnjeidrijska Montaža 15.945.000 dinarjev, TOZD Raziskovalni inštitut Ljubljana 934.000 dinarjev in ljubljanska TOZD Prodaja 1.929.000 dinarjev.

Zamuda pri zbiranju sredstev za pokrivanje izgube bi najbolj vplivala na osebne dohodeke zaposlenih v Elektroakustiki. Ob tem vsekakor ne gre prezreti podatka, da je bil lanskoletni poprečni osebni dohodek delavca Elektroakustike **35.061.— dinarjev.**

Stane Fleischman

Stane Fleischman

Mladim usiha volja do dela

Sežanska osnovna mladinska organizacija deluje v specifičnih razmerah, ki jih okvirja lanskoletni negativni poslovni rezultat, ukrep družbenega varstva in malodušje ob misli na prihodnost.

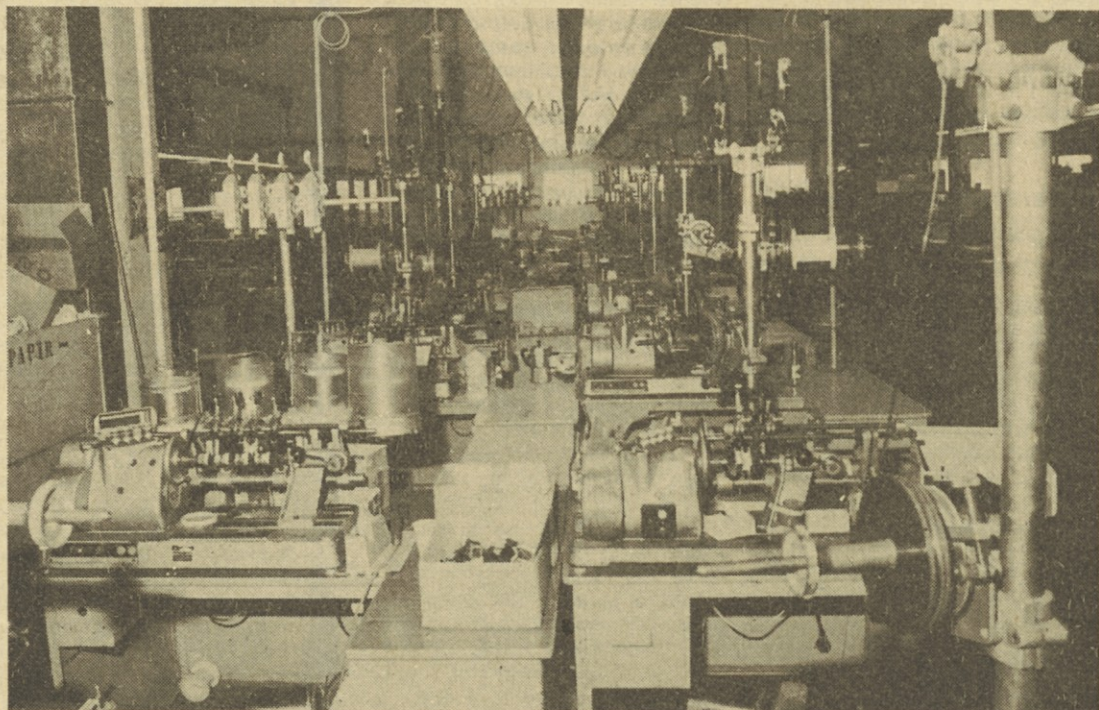
Zlasti za malo upanja, ki ga po vzdušju na volilno-programski konferenci OO ZSMS Elektroakustike sodeč (bila je v četrtek, 27. februarja), mladi pripisujejo svoji tovarni, bi kazalo razmisliti. Tudi zaradi prepričanja, ki še vedno tli v večini članov tamkajšnje osnovne organizacije mladih, da bi s skupnimi močmi vendarle lahko premagali današnje gospodarske težave in končno dosegli zeleno vejo. Vendar pa je hkrati prisotnih toliko dvomov — ki jih resnici na ljubo porajajo tudi prepričljive izkušnje — da bo dvigovanje morale mladih zanesljivo prioriteta naloga vodstvenega jedra mladinske organizacije. Skupen jezik z vsemi, ki si prizadevajo za oživitve pozitivnih lastnosti gospodarjenja Elektroakustike, bo mladinska organizacija morala poiskati — pa ne le formalno, saj takšno sodelovanje ne vodi nikamor. Mladi bodo morali doseči ustrezno motiviranost in jo vpreči v voz, ki rine Elektroakustiko iz dolgoletnih težav. Vse to bo po prepričanju večine možno doseči z interesnim povezovanjem mladih, kar naj bi dosegli s pomočjo izsledkov ankete, ki jo bodo med mladimi opravili v najkrajšem času. Ugotoviti nameravajo želje in potrebe mladih in se temu ustrezno organizirati. Večja motiviranost mladih, ki ji bo moralo botrovati bolj zagnano in prepričano delo novega vodstva osnovne organizacije, bo morala seveda odsevati tudi v rezultatih dela starejših članov kolektiva. In ob obveznostih zaradi slabega poslovanja v prejšnjih letih in zares težavnih nalog v prihodnosti bo vsakršna spodbuda res potrebna.

Mladi so na konferenci tudi pregledali dosedanja delo. Pred dvema letoma so z izvolitvijo novega vodstva osnovne organizacije želeli doseči kar največjo aktivnost večine mladih v temeljni organiza-

ciji. Kljub ustanovitvi komisij za družbene dejavnosti in kulturo, samoupravljanje, izobraževanje in informatiko ter športne pa »ledu med odkritim reševanjem problemov in pasivnim spremljanjem nepravilnosti«, kot so sami zapisali, niso uspeli prebiti. Mladi so pasivno spremljali tudi tako perečo problematiko, kakršno je predstavljalo gospodarjenje TOZD; čeprav so na letni konferenci ZSMS Široke potrošnje opozarjali na nako-pičene težave v svoji temeljni organizaciji (programska neoperspektivnost, popolna izrabljenost op-

reme, nelikvidnost, velika fluktuacija strokovnega kadra, neustrezna kadrovska politika) pa peščica delavnih ni uspela premakniti brezvoljne večine članstva.

Izkušnje preteklih dveh let že narokujejo nujne spremembe in podčrtujejo področja, kjer bo morala mladina delovati najbolj zagrizeno. Osrednje delovne parole bodo morale biti — pa naj zveni še tako oguljeno — boj za večjo produktivnost, izboljšanje medsebojnih odnosov v kolektivu, boj za naagrajevanje po delu, spremljanje izvajanja sprejetih načrtov, obračunati bo treba z nedelom. Mladi vedo iz izkušenj, da tudi pozitivne spremembe še kako vplivajo na dvig morale...

Na povsem izrabljeni opremi so v sežanski Elektroakustiki lani »pridelali« dobrih 481 milijonov dinarjev izgube (SF)

TOZD Antene Vrhnika

Iskalnik kablov

Tla obljudenega sveta so prekopana po dolgem in počez in preprejena s kovinskimi, ali sodobnimi plastičnimi cevmi, v katerih se pretaka voda, plin, nafta, ali pa so to električne, telefonske, ogrevalne, ali druge napeljave. Vsem je skupna lastnost, da se zlahka poškodujejo, celo pretrgajo, ali jih načne korozija. Razkopavanje tal zato ni nikjer nič izrednega, ne pri nas, ne drugod, vendar ni vseeno koliko zemlje je treba prekopati, da delavci odkrijejo natančno mesto okvare.

Iskrina tovarna anten in antenskih naprav na Vrhniki se že 16 let ukvarja z razvijanjem in proizvodnjo naprav za odkrivanje defektnih mest na kovinskih kablilih. V tem ima že precejšnje izkušnje, zato niti ne preseneča njen največji komplet za vzdrževanje kablov in instalacij IC-30, ki ni tehnološka kopija nekega tujega izdelka, marveč nadaljevanje razvoja domače naprave, ob upoštevanju napredka elektronike in domače proizvodnje sestavnih delov. Mimo tega so razvijalci na Vrhniki našli za iskanje kap v zemlji tudi izvirno rešitev v svetu in vložili zanjo že prijavo za dodelitev patenta.

Navidezno preprosta naprava, spravljena v pripraven kovček, skriva v sebi oddajnik, sprejemnik s posebno anteno, slušalke, indukcijske klešče, univerzalni geofon in elektromagnetsko sondo za iskanje kap. Rokovanje je zato pridržano tehnikom, ali vsaj tistim, ki poznajo osnove teoretske fizike z dopoljenimi praktičnimi izkušnjami pa so tako povsem usposobljeni za naglo odkrivanje, brez iskanja na slepo srečo.

Z iskalnikom ni problemov pri iskanju kovinskih cevi do globine 12 m, s točnostjo 2 cm na meter globine. Seveda to velja samo za kovinske cevi. Zadnja leta pa povsod po svetu nadomeščajo nekatere kovinske cevi s plastičnimi, ki npr. niso podvržene koroziji, so cenejše, se lahko zavijajo itd. Ker v teh primerih iskalnik ni uporaben, polagajo hkrati s cevmi še

poseben valjani kovinski trak, ki povsem zadoštuje za identifikacijo okvar. Brez kovinskega traku nikjer v svetu ne gre in tudi ni dopustno, le pri nas si nekateri vzlic temu ne dajo dopovedati, kako nesmiselno je to, oz. kako težavno in drago je poznejše odkrivanje napak.

Iskanje cevi, oz. prevodnikov lahko strnemo na tri načine. Pri direktnem načinu vključimo napravo prek pribora za priključek, ali indukcijskih klešč neposredno na cev, ali vodnik. Okrog cevi se ustvari magnetno polje, ki mu sledimo s sprejemno anteno, oz. sprejemnikom. S premikanjem antene določimo globino cevi, ali iskane kovine. Posebnost oddajnika in sprejemnika je kremenčev stabilizator, zato je frekvenčna širina zelo ozka. To je potrebno zagledati, da so izločeni nezaželeni vplivi in motnje in s tem potrebna majhna moč oddajnika za sorazmerno veliko razdaljo obeh koncev kovin — celo do 2 km.

Iskanje izgub je osredotočeno na vodovodne instalacije, pri čemer prisluškujemo šumenju iztekajoče se vode. Tod je uporabljen v geofonu piezoelektrični senzor. Tovarna pa razvija sedaj dodatni sistem za še natančnejšo identifikacijo mest s pomočjo korelatorja — to je novost v svetu z računalniško obdelavo zvoka.

Tretji sistem se nanaša na iskanje magnetnih materialov v zemlji, kot so kape hidratov. Z elektromagnetnim iskalnikom kap določimo lego zasutih pokrovov, hidratov, ventilskih drogov in drugih železnih predmetov do globine približno 60 cm. Vsi ti predmeti spremene magnetno polje, ki ga zaznamo, kot spremembo višine tona v slušalkah sprejemnika.

Komplet za vzdrževanje kablov in instalacij zato ustreza še za mnoge namene, kot so odkrivanje podzemeljskih npr. rudniških instalacij, oz. geodetske namene. Za te ima tovarna na voljo tudi dopolnilno opremo. Cena za komplet je približno 1 milijon dinarjev.

Marjan Kralj

Iskra Avtoelektrika

Nov obrat na Predmeji kmalu nared

Spoznati partizansko vasico Predmeja je res pravo doživetje. Ta priložnost se je ponudila nekaterim primorskim novinarjem minuli četrtek, ko so jih povabili predstavniki tamkajšnje Krajevne skupnosti na obisk z namenom, da jim pokažejo, kaj je novega pri njih, kakšne so trenutne težave, s katerimi se srečujejo, kakšni so njihovi drzni načrti za prihodnost in nenazadnje, kaj vse pričakujejo od novega industrijskega obrata, ki ga gradi novogoriška Iskra — Avtoelektrika.

Na okrogli mizi, ki so jo pripravili v lepem smučarskem domu imenovanem Tiha dolina so se zbrali Slavko Vidic, predsednik sveta Krajevne skupnosti, Emil Velikonja, sekretar OO ZK, Viktor Likar, vsestranski družbenopolitični delavec v krajevni skupnosti, prizadevni člani smučarskega kluba Vipa in drugi. Veliko so vedeli povedati o svojem domačem kraju, o njegovi burni zgodovini. V času druge svetovne vojne so bili tu srditi boji. Že leta 1942 se je sovražnik maščeval tako, da je pobil vso družino in zažgal hišo, ker je odšlo 23 prebivalcev med partizane. Najhuje pa je bilo septembra 1943, februarja in oktobra 1944 ter marca 1945. Srhljiv je podatek, da je sovražnik požgal kar 119 hiš od 150. Tu je padlo veliko število partizanov in sovražnikov na drugi strani. Streljal stran, kjer že stoji nov industrijski obrat Iskre, je grobnica, kjer je pokopanih 367 neznanih junakov, borcev iz Srbije, Hrvatske, garibaldinci, domačini itd. Nihče ne ve, od kje vse so bili neustrašni junaki, ki so morali darovati življenje za svobodo. V času NOB pa je padlo kar 154 domačinov.

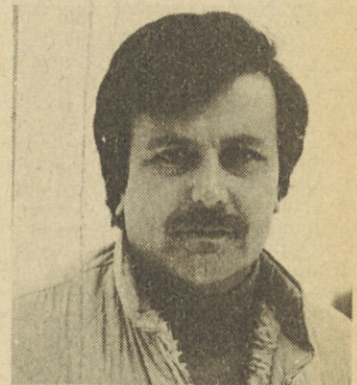
Po vojni se je pričela nagla obnova krajev, ljudje, ki so bili prisiljeni zapustiti planoto, so se pričeli vračati. Danes je v tej Krajevni skupnosti 439 prebivalcev v 135 domačijah. Veliko se jih vozi na delo

v dolino, saj je tu zemlja pusta in nerodovitna, ne nudi dovolj osnovnih dobrin za vsakdanje življenje. Seveda to predvsem mladim ni povšeči, vse več je izseljevanja, toda kaj storiti. Rešitev bi bila le v postavitvi industrijskega obrata, so si rekli zaskrbljeni prebivalci. Tej njihovi želji je prisluhnila novogoriška Iskra — Avtoelektrika in jim ponudila del svojega proizvodnega programa. To so člani Predmeje sprejeli z odprtimi rokami, saj so na ta trenutek čakali praktično štirideset let, ves čas po osvoboditvi. Tudi v Iskri ocenjujejo to odločitev kot povsem pravilno, saj je le majhna in skromna oddolžitev tamkajšnjim prebivalcem za njihovo udeležbo v NOB in za veliko število žrtev, ki so padle za našo svetlejšo bodočnost.

In tako je prišlo lanskega julija do pomembne prelomnice. Sam predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj je vzdal temeljni kamen in označil novo poglavje zgodovine v teh krajih. Danes je obrat zgrajen, v njem potekajo finalna dela, strojne instalacije (voda, zrak, odsesovanje, ogrevanje itd.). Dela napredujejo po terminskem kolegendarju. Do sredine maja naj bi se gradbeno dela končala, do oktobra bodo obrat opremili s potrebno opremo, steklo bo poskusno obratovanje, s 1. januarjem 1987 pa bo stekla redna proizvodnja. V prvi fazi obratovanja bo v obratu pri-

bližno 20 zaposlenih, do leta 1990 pa se bo število zaposlenih podvojilo — tudi glede na potrebe matične tovarne. Izdelovali pa bodo elektromagnete, ki jih uporabljajo za krmiljenje diesel motorjev ter navijali tuljave z vsemi spremljajočimi operacijami. Da bi proizvodnja kar najhitreje stekla (ko bo vse pripravljeno), so v matični tovarni že na uvajanju bodoči delavci v novem obratu, spoznavajo proizvodni proces, delovno organizacijo, konkretno delo itd. Vse tisto, kar bodo v 560 kvadratnih metrov velikem obratu še kako potrebovali.

Ob tej priložnosti navajamo še izjavo, ki jo je dal za naše glasilo predsednik sveta Krajevne skupnosti Predmeja Slavko Vidic: »Z velikim navdušenjem in odobravanjem smo sprejeli vest, da se je Iskra odločila ponuditi delček proizvodnje tudi ljudem v naših krajih. To bo pravi prepoved kraja, zajezili bomo akutno odseljevanje, zato komaj čakamo, da bo prišel dan, ko bomo nadvse slovesno odprli nov obrat. Čeprav je do tega dne še zelo daleč, pa moram povedati, da smo se že pogovarjali, kaj vse bomo pripravili, da bo ta dan nepozaben praznik. Kako tudi ne, ljudje morajo sedaj že ob štirih jutraj od doma, da pridejo pravočasno na delo v dolino, domov pa se vrnejo okrog 18. ure. Doma zato ne morejo nič postoriti, vzporedno

Predsednik sveta KS Predmeja Slavko Vidic.

s temi težavami se je zmanjšalo tudi število živine v hlevih, itd. Poslej pa bo sigurno drugače, saj bo po končanem delavniku časa tudi za druga opravila. Zanimanja za delo v obratu je veliko, že danes imamo preko 50 prošnji glede na informativni razpis, ki smo ga pred kratkim objavili.

Življenje na Predmeji se bo spremenilo, lažje bo za družabne tamkajšnje prebivalce. In tako je tudi prav, to bo tudi majhna zahvala aktivni mladini, aktivnemu športnemu društvu Vipa, kjer prevladujejo smučarski skoki, prijaznim krajanom in vsem, ki s velikim olajšanjem pričakujejo pričetek del v novem obratu novogoriške Iskre — Avtoelektrike.

Marko Rakušček

Ob sprejemanju planskih dokumentov

Novi kvaliteti gospodarjenja pot

Delavci Avtomatike ugotavljamo, da smo v danem momentu soočeni s položajem, ko moramo sprejeti svetovni izziv za konfrontacijo tehnološke preobrazbe. V trenutnih zoženih pogojih bomo morali iskati poti, ki nam bodo zagotavljale naš nadaljni razvoj in omogočile mesto v našem prostoru in pri vrednostni delitvi dela, na osnovi naših zmožnosti in našega znanja.

Glavno merilo razvoja delovne organizacije ostaja tudi v letu 1986 pospeševanje izvoza, dinamična rast proizvodnje, konkurenčnost na trgih ter akumulativnost dohodka, kot smo zapisali v letni plan delovne organizacije Iskra Avtomatika, ki smo ga delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti sprejeli v mesecu februarju 1986.

Predvidevamo, da je možno v letu 1986 realizirati 3,5 mio dolarjev celotnega izvoza, kar je 24% več glede na lansko leto. To je zaradi izjemno ugodnih izvoznih rezultatov v letu 1985; še toliko bolj obvezujoča naloga.

Posebno pozornost dajemo finančni konsolidaciji našega poslovanja, saj bo predvideno povečanje obsega poslovanja

v tem letu zahtevalo dodatno zagotavljanje finančnih virov. Temeljne organizacije so predvidele še dodatne ukrepe, za zmanjšanje primanjkljaja virov obratnih sredstev, predvsem z učinkovitejšim obvladovanjem proizvodnje, nadzorom nad dnevi vezave zalog ter inotertjatvami.

Priloge za srednjeročno obdobje 1986-90 pa so se pričele

le že pred pripravo letnega plana.

Po predlogu odbora za plan, gospodarjenje ter finančne zadeve ter stališča delavskih svetov vseh temeljnih organizacij, je delavski svet DO določil 26. 3., ko bomo z osebnim izjavljanjem na referendumu sprejemali skupne temelje za pripravo srednjeročnih planov.

Glavna usmeritev Avtomatike je programsko, oz. tehnološko prestrukturiranje. Ne dajemo toliko poudarka na ekstenziven razvoj, kot na višjo akumulativnost, obvladovanje proizvodnje, selekcijo programov, hitrejše uvajanje novih izdelkov, predvsem pa učinkovitejše gospodarjenje s sredstvi in boljšo organizacijo.

Srednjeročna politika trženja bo temeljila na pospeševanju trženja kompleksnih sistemov avtomatizacije, kot opredeljujemo ciljne trge in selekcijo tržišč.

Programska usmeritev programa bo usmerjena v sisteme, ki so jim osnova mikroracionalniške in mikroelektronske sestavine in z večjim deležem storitev, ki bodo v nekaterih primerih presegle vrednost opreme.

Na programu energetike dajemo poudarek obvladovanju

Prva pogodba jugoslovanske strojogradnje v letošnjem letu v ČSSR

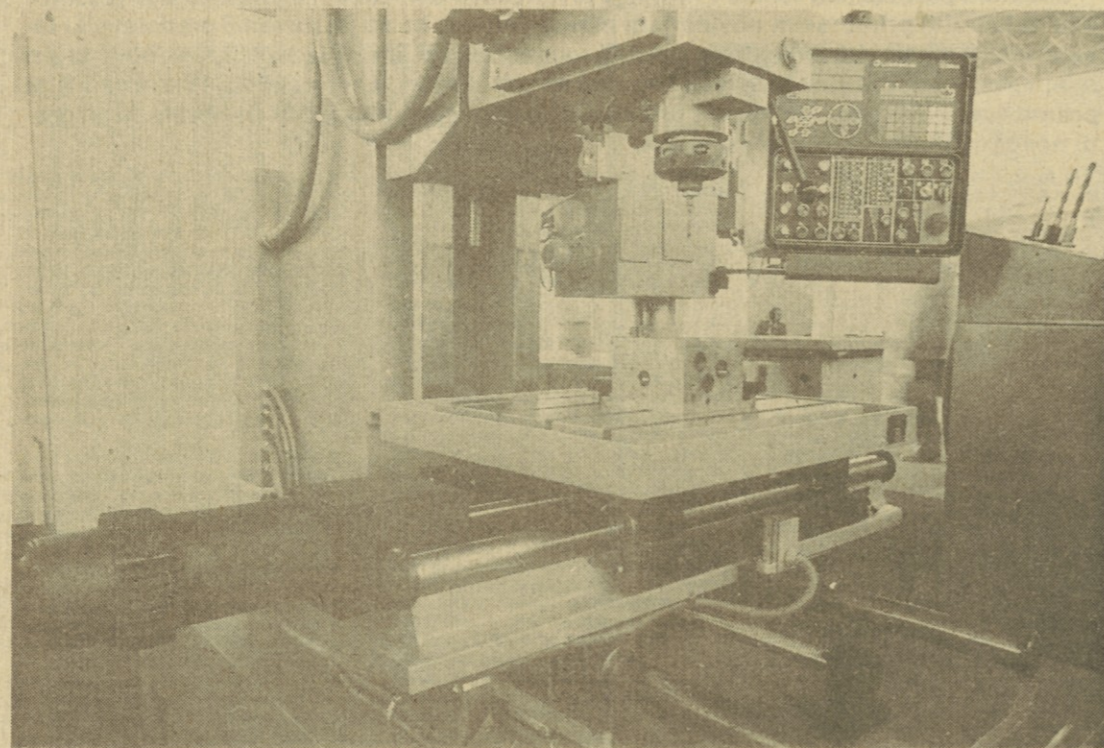
Ze tradicionalno sodelovanje med Avtomatiko in češkim gospodarstvom na področju strojogradnje se uspešno nadaljuje tudi v letošnjem letu. V času od 26. februarja do 1. marca je bila namreč v Pragi, v prostorih Strojimporta podpisana pogodba za dobavo programatorjev za kopirne stružnice SP 12 D (77 kosov), krmilja PD 15 12 (5 kosov) in rezervnih delov v skupni vrednosti 1.390.000 ČS.

sistemov, za katere je bilo s strani Iskre izdelano veliko število ponudb in, ki bodo dale rezultate delno v letošnjem, več pa v naslednjih letih.

Iz slednjega lahko ugotovimo, da se omenjeno klirinško tržišče vse bolj odpira za proizvode naše strojogradnje, kar pa še ni dovolj, da si zagotovimo intenzivno prodajo. Predhodno bo potrebno

izpolniti pogoje kot so: ustrezna kakovost in zanesljivost naprav, dobra organizacija, servisiranje naprav, sodobne razvojne rešitve in konkurenčne cene, oz. usklajeno in rokovno dogovorjeno delo med TOZD Razvojni inštitut, TOZD Trženje in TOZD Avtomatske naprave nasproti zunanjemu kupcu.

Š. D.

Sodobno opremljeni obdelovalni stroji omogočajo izredno natančnost obdelave prihranek na času, večjo produktivnost in izboljšanje delovnih pogojev

sistemske ponudbe s specializiranim nastopom na posameznih temeljih, kot v povezavi z ostalimi jugoslovanskimi in tujimi partnerji pri gradnji celotnih energetskih postrojev, s poudarkom na lastni proizvodnji aparature in programske opreme, ki se kompletira s proizvodi in strokovnim znanjem DO, znotraj SOZD in z drugo opremo.

Na področju energetske elektronike se usmerjamo predvsem v proizvodnjo napajalnih sistemov s kompletnim inženiringom in pa v proizvodnjo vseh vrst napajalnih naprav z vgradnjo mikroprocesorskih regulatorjev ter uvedbo BNSO naprav, ki omogoča popolno zanesljivost sistema.

Bodoči program in razvoj industrije in varjenja načrtujemo na lastnem razvoju ob tesni sodelavi domačih in tujih institucij, proizvodnji velikih serij strateških elementov avtomatizacije in srednji seriji manj kompleksnih naprav ter manjši seriji kompleksnih naprav.

Prestrukturiranje tradicionalnega programa elementov bo v srednjeročnem obdobju intenzivno potekalo na segmentu elementov strateške tehnike. Poudarek bo dan nadgradnji mikrometalnih dajalnikov.

Za razširitev materialne osnove dela s poudarkom na opremi bomo namenili do 10% vrednosti prodaje. V okviru investicij bomo petino vrednosti vlaganj v osnovna sredstva namenili razvojno-raziskovalni opremi.

V skupnih temeljih posebej izpostavljamo ustvarjanje dohodka, oz. akumulacije, do katere bomo prišli predvsem z boljšo organizacijo proizvodnega procesa in z uvajanjem inovacijskega procesa, v smislu opuščanja tehnološko zastarelih in dohodkovno slabih programov.

Daleč v ospredje postavljamo človeški faktor, ki je eno izmed osnovnih področij strukturne politike.

Za doseganje temeljnih ciljev razvoja je potrebno aktivirati vse poslovne, vodstvene in strokovne strukture v DO, na izhodiščih, na delavskem svetu DO sprejetega načina vodenja in koordiniranja delovnega procesa.

Odbor za plan, gospodarjenje ter finančne zadeve
Tone Novak

Ranžirna postaja Gornja Orjahovica v Bolgariji

Partnerja podaljšujeta pogodbo za dve leti

»Do sedaj opravljeno delo na realizaciji pogodbe o dolgoročni proizvodni kooperaciji je utrdilo in poglobilo poslovne vezi ter ustvarilo zaupanje med pogodbenima partnerjema, kar daje dobro osnovo za razširitev sodelovanja na ostala področja«, so bile misli, ki sta jih izrekla tov. Vitanov, generalni direktor Isotimpexa in Aleksander Mihev, član KPO SOZD Iskra ob zaključku razgovorov v Ljubljani.

Iskra Avtomatiko so v času od 3. do 6. marca obiskali predstavniki Isotimpexa, tov.: Vitanov, Dobrinski, Dimitrov, Tsankov in Veselinov ter predstavniki Cnike: Shoshkov, Goranov in Markov. S strani Iskre pa so razgovorom prisostvovali: Aleksander Mihev in Gojmir Blenkuš — KPO SOZD Iskra in Rudi Pirc, v. d. glavnega direktorja DO Iskra Avtomatike ter Ivo Dremelj, direktor TOZD Sistemi s sodelavci.

Beseda je tekla predvsem o nadaljevanju del v okviru kooperacijske pogodbe in možnostih za razširitev poslovno-tehničnega sodelovanja. Po pogodbi o dolgoročni proizvodni kooperaciji, ki je bila podpisana konec 1982 leta, je Iskra prevzela obveznost prenosa know-howa za proizvodnjo mikroracionalniškega teleinformacijskega sistema TI 30/11 in MIN 30. Do sedaj smo dobavili kompletno opremo za proizvodnjo naprav in sistemov, celotno dokumentacijo (cca 16.000 strani teksta A4) in opravili šolanje cca 150 človek/mesecev bolgarskih strokovnjakov. Posebno

velja poudariti, da je bil program šolanja izredno zahteven, saj je vseboval uvodna spoznanja osnov računalniške tehnike in zahtevne softverske rešitve za potrebe vodenja in opravljanja železniškega prometa na eni strani, uvajanje naprav v proizvodnjo, od vhodne kontrole repromateriala do implementiranja softwara v naprave, testiranje ter aktiviranje celotnega sistema. Šolanje so v celoti izvedli Iskrini strokovnjaki. Bolgarski partnerji so s komplimenti ocenili kvaliteto dosedanjega dela, katerega vrednost je ocenjena na 1.800.000 US \$ in odgovorno sprejeli opozorilo Iskre, da je za uspešen prevzem v nadaljevanju odgovorna predvsem bolgarska stran.

Na področju razširitve sodelovanja so bila v nadaljevanju obdelana predvsem področja integralnega transporta, industrije in energetike. Ugotovljena je bila možnost vključitve Cnike v preizkušanje in servisiranje telekomandnih sistemov, ki jih Iskra gradi za potrebe bolgarske državne železnice. Predstavniki Cnike pa so predstavili projektno nalogo za prvo fazo upravljanja energetskega sistema v Sofiji in pozvali Iskro, da do meseca maja oceni svoj interes za sodelovanje pri izgradnji le-tega.

Ob zaključku tridnevni razgovorov je bil podpisan dodatek k pogodbi o dolgoročni proizvodni kooperaciji, s katerim partnerja podaljšujeta pogodbo za naslednji dve leti.

Matjaž Kumer

Povezovati znanje v okviru raziskovalne

Najpomembnejša strateška naloga v DO Elementi je razvoj in uvajanje novih lastnih tehnologij in izdelkov. S tem naj bi čimprej premagali tržno neučinkovitost, ki jo že občutimo na zahodnih trgih. Težišče vsega dela v prihodnje bo vsekakor celovito uveljavljanje raziskovalno-razvojne (RR) dejavnosti, ki naj bi bilo bolj intenzivno kot doslej. V naših temeljnih organizacijah bo treba bolj smotrno začeti organizacijo razvoja, kar bi omogočilo tako boljše obvladovanje obstoječih proizvodnih procesov in s tem višjo kakovost, kot tudi nadaljnje posodabljanje in uvajanje novih tehnoloških dosežkov.

V Elementih je bila že leta 1980 ustanovljena Raziskovalna enota (RE), kot posebna oblika organiziranosti RR dejavnosti na ravni delovne organizacije.

Pogovarjali smo se z vodjo RE, Ervinom Pirtovškom, ki nam je na vprašanje o potrebah, ki so narokovale ustanovitev te enote, odgovoril s kratkim orisom preteklega. »V Iskrinem Zavodu za avtomatizacijo, ki je obstajal v letih 1961—1972 se je RR dejavnost povzpela na svetovno raven. Znanje je bilo osredotočeno na enem mestu in lahko rečem, da v stroki nismo zaostajali več kot tri leta za svetovnimi dosežki. Zatikalo pa se je pri prenosu v proizvodnjo v naše tovarne, ki so bile lokacijsko precej oddaljene od Ljubljane in kjer so zaposlovali predvsem NK delovno silo. V letu 1972 je bil Zavod ukinjen in raziskovalce so premestili v posamezne TOZD, ki so se takrat formirale. Tam pa se je njihova osnovna funkcija omejila predvsem na kritje tekočih problemov v proizvodnji. Znano je, da je za vsak napredek v razvoju potrebna kritična masa raziskovalcev, ki pa se je takrat razpršila. Nenaadnje je to povzročilo tudi posledice, ki jih čutimo še danes — zaostajanje za razvojem v svetu se je raztegnilo tudi na 15 let. Zato smo se odločili, da je treba nujno nekaj ukreniti in rezultat je ustanovitev Raziskovalne enote, z namenom, da se razvojni raziskovalci povežejo in tako povečajo učinkovitost svojega dela.

Leta 1980 smo dosegli registracijo na Republiškem komiteju za znanost in tehnologijo in se vključili v Zvezo raziskovalnih organizacij SRS in ZAMTES.

— Kakšne so prednosti take oblike organizacije?

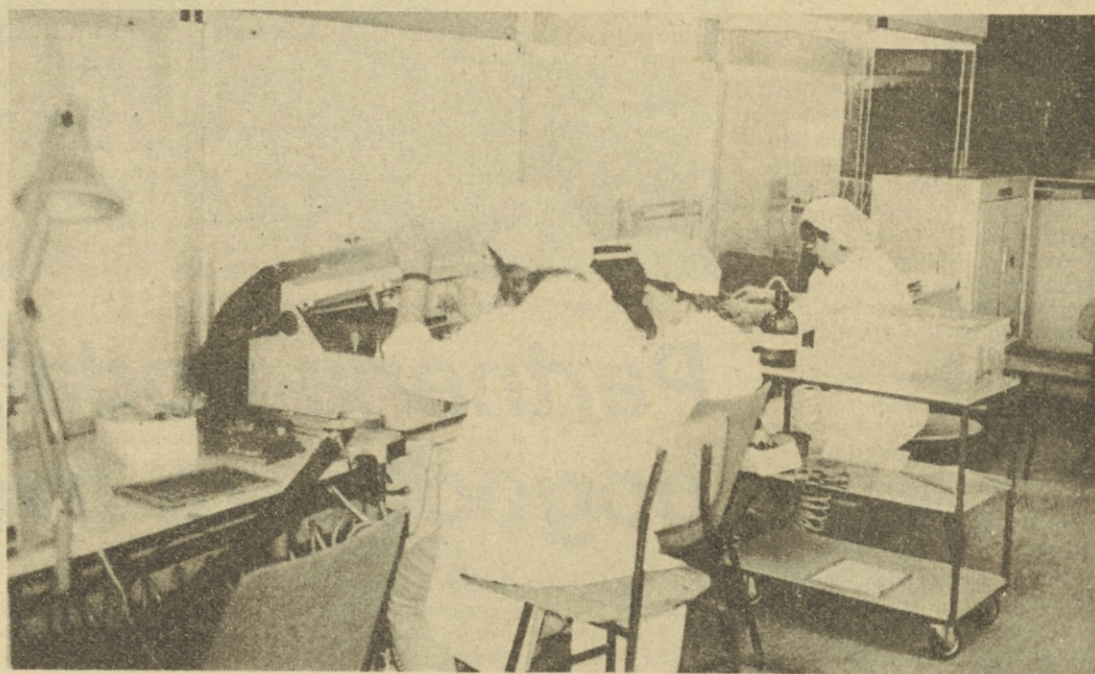
»V RE imamo organizirano povezane vse razvojne oddelke temeljnih organizacij. RE je pravzaprav organizacija, ki povezuje te razvojne oddelke in je navzven priznana kot raziskovalna organizacija. Z registracijo smo pridobili pravice, da enakopravno nastopamo pri plasmaju naših raziskovalnih dosežkov in nalog v RSS in PORS. V preteklem obdobju smo pridobili tako kar precejšnja sredstva. Zaradi nove reorganiza-

cije RSS, ne bo več toliko ugodnosti za raziskovalne organizacije v industriji, zato pa pričakujemo pozitivne učinke v širšem slovenskem prostoru (v okviru SOZD, ZAMTES in GZS). Leta 1984 je bila sprejeta novela k Zakonu o raziskovalni dejavnosti s tem, da so RE pridobile pravico uvažanja opreme brez carinskih dajatev, kar smo že s

proizvodnji, kar je tudi eden izmed vzrokov za nedoseganje pravih rezultatov. Z namenom omogočiti najboljše izkoriščanje zmogljivosti v razvojni dejavnosti smo se odločili za projektno vodenje razvojnih nalog in s tem smotrno porazdelitev dela. Raziskovalno delo pa je treba definirati tudi časovno in stroškovno. Projektne naloge

Ervin Pirtovšek

Projektno vodenje razvojnih nalog zahteva analizo celotne inovacijske verige

pridom izkoristili.

— Omenili ste kritično maso raziskovalcev, ki naj bi jo dosegli v okviru RE. Kakšno je stanje na področju kadrov?

»Dejstvo je, da so raziskovalci postali zelo iskano »blago«. Primanjkuje jih tudi pri nas, saj razen v 2—3 razvojnih oddelkih potrebne kritične mase nimamo. Pri nas

zaposluje trenutno 196 razvojnikov, od tega jih ima le 32% visoko izobrazbo. V podobni industriji v svetu je v podobnih proizvodnjah zaposlenih tudi 30% ljudi z visoko izobrazbo. V naši DO pa se ta številka vrti okoli 5,3%. Kot sem že omenil pa so naši raziskovalci v temeljnih organizacijah pretežno obremenjeni s tekočimi posegi v

naj bi zajele torej celotno inovacijsko verigo.

Na ravni SOZD smo se dogovorili, da je treba za vse večje razvojne projekte pripraviti predstudijo, kjer naj bi bilo začrtano vse, od razvojne faze, prek prenosa razvojnih dosežkov v proizvodnjo, organizacije same proizvodnje do trženja. Predvsem pa bo treba opraviti tržne raziskave in opredeliti investicije v opremo.

Predpogoj vsega pa je, da se pri RR dejavnosti postavimo na lastne noge, da sprotno izobražujemo obstoječe in pridobivamo nove kadre, vendar pa to ne pomeni, da se ne bomo še naprej povezovali z zunanjimi institucijami. Raziskovalni inštituti bodo za nas še v

bodoče, kot že doslej, opravljali bazične raziskave, za kar pri nas nimamo pogojev.

— Kakšni so torej prvi koraki v novem konceptu razvojne dejavnosti?

»Predvsem so to organizacijske spremembe — to pomeni dosledno uveljavljanje projektnega vodenja, kjer naj bi bil največji poudarek na zagotavljanju kakovosti že v samem razvojnem procesu in potem skozi celotno inovacijsko verigo. Na 2. mednarodnem posvetovanju o proizvodnih znanostih, ki je bilo v Cankarjevem domu lani in na Productronici '85 v Münchnu je bil dan poseben poudarek na Quality Control, členu inovacijske verige, ki ga Japonci že nekaj let s pridom uporabljajo.

Pri tem bi omenil potrebo po ustanovitvi skupnega laboratorija za vse naše temeljne organizacije, kjer bi lastno znanje o materialih dvignili na višjo raven, saj je kontrola surovin, preden gredo v proizvodnjo predpogoj za kakovost končnega izdelka.

Nadalje bi omenil projekt senzorjev. Skušamo pridobiti nov proizvodni program, v katerega bo vložena več znanja in, ki je na trgu zelo iskan. V ta okvir sodijo med drugimi polprevodniški senzori, tankoplastni senzori, piezokeramični senzori itd. Vodim predprojekt, ekspertizo, na ravni SOZD, ki nam bo prek tržnih raziskav pokazal, kaj je smiselno razvijati in v kaj je smiselno vlagati.

Skušali smo pritegniti vse strokovnjake v slovenskem prostoru, ki kaj vedo o senzorjih. Izkazalo se je, da je na tem področju aktivnih več kot 30 strokovnjakov, od tega 15 doktorjev znanosti. Znanje bomo povezali, sestavili teame in s tem prišli do potrebne kritične mase, da bomo lahko dovolj hitro to znanje prenesli v proizvodnjo.

Naša DO se na področju piezo keramike povezuje z Odsekom za keramiko na Inštitutu Jožef Stefan in s strokovnjaki iz Kibernetike, ki razvijajo na podlagi piezo senzorjev inštrumente za detekoskopijo. Le tako povezani bomo lahko uspešno nastopali na tujih trgih.

— Se pravi, da je projekt senzorjev organizacijsko in razvojno najdlje v smislu projektnega vodenja?

»Ta projekt je financirala SOZD Iskra iz svojih strateških sredstev. Na osnovi tega je prišla pobuda s strani SOZD, da bi bilo potrebno tudi za vse bodoče razvojne programe izdelati podobne predprojekte, na ta način in v tem obsegu, kajti doslej se je večkrat dogajalo, da smo se odločali na osnovi občutkov in brez potrebnih analiz.«

— Kateri bodo nadaljnji projekti, ki se pripravljajo v Elementih?

V pregledu načrtovanih projektov za leto 1986 smo prišli do številke 40. Analizirati bo treba vse pomembnejše obstoječe projekte, jih na novo oceniti in definirati aktivnosti osvajanja. Glede na število kadrov in količino sredstev, ki so na voljo, je seveda treba selekcioniirati najpomembnejše.

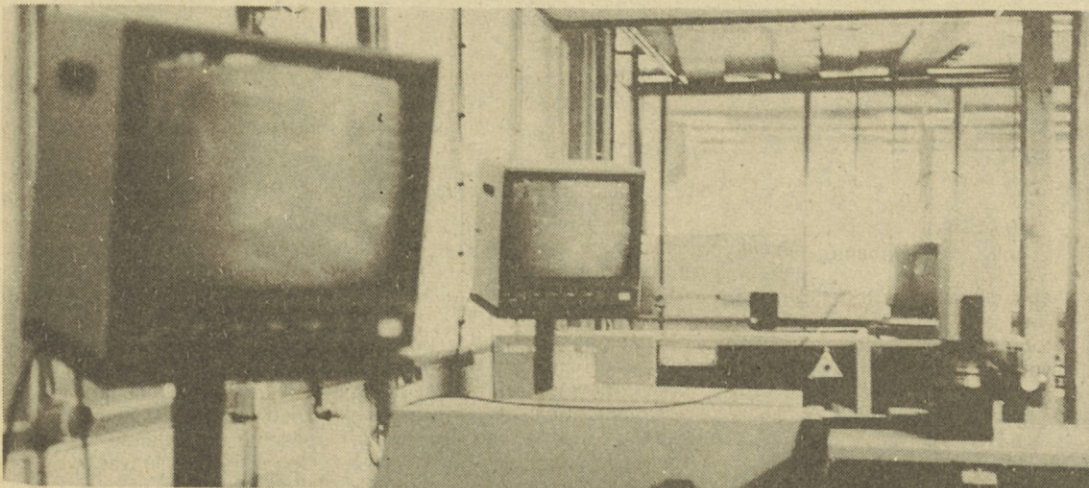
Omenil bi predvsem projekt avtomatizacije in robotizacije naših proizvodnih procesov. To je osnova za kvalitetno uvajanje razvojnih dosežkov v proizvodnjo.

— Ali bomo opremo, oz. robote konstruirali doma?

»Delno skušamo opremo razvijati tudi doma, vendar je razvoj v svetu tako hiter, da nam tega v celoti ne dopušča. Morali bomo visoko sposobne robote uvoziti in jih aplicirati v našo proizvodnjo.

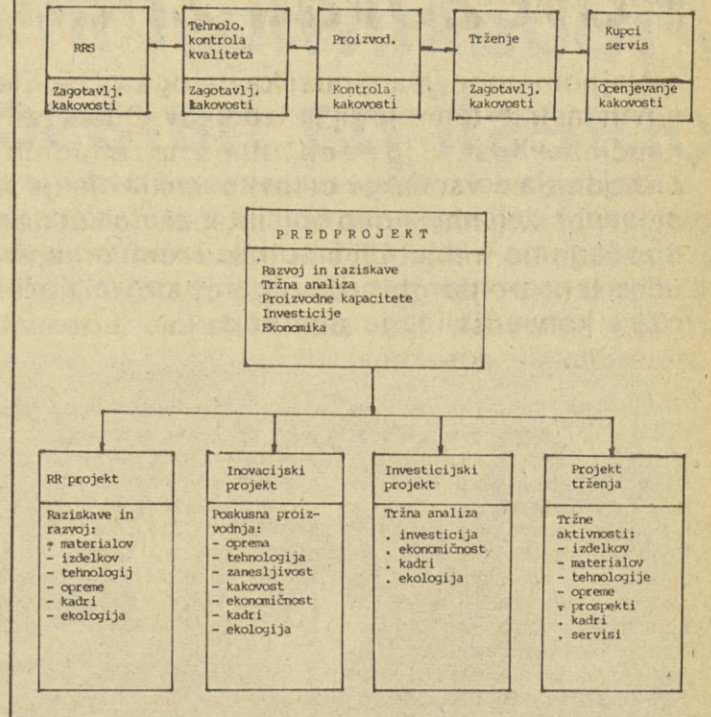
Nakup visokousposobljenega, računalniško krmiljenega robota iz tretje generacije pomeni le 30% vseh stroškov delovne celice. Za opremo delovnega mesta, za pravo, za merilno opremo in prilagoditev celotne linije, da bo robot res učinkovit in bo delal tudi 18 ur na dan pa je potrebno vložiti še 70% domačega znanja in sredstev. Naš cilj je krmiljenje proizvodnih procesov z računalnikom.

Storjeni so bili že določeni premiki, 4 robote že ima naša TOZD Polprevodniki iz Trbovelj pa tudi v TOZD HIPOT v Šentjerneju se že dogovarjajo s strokovnjaki z Elektrofakultete, ki bi nam pomagali robotizirati proizvodni proces za montažo hibridnih vezij. Ni nujno, da sta ti dve temeljni organizaciji v poslovnih rezultatih v vrhu v naši DO. Do spoznanja o neizogibnosti osvajanja avtomatizacije in robotizacije prihajajo tudi v drugih naših tovarnah, vendar je konkretno storjenega še veliko premalo.

V TOZD Hipot se že uveljavlja laserska tehnologija

INOVACIJSKI PROCES

Zelo pomemben projekt, ki nas čaka v obdobju 1987 — 1992 je površinska montaža elektronskih elementov. Z njim smo kandidirali v ZAMTESU za sredstva UNDP (United Nations Development Program) pri OZN. Ta program je bil izbran kot prvi za avtomatizacijo proizvodnih procesov. Razvili bomo tehnologijo za površinsko montažo, kar je povsem v skladu z najnovejšimi zahtevami in dosežki elektronske industrije v svetu. Na področju hibridnih vezij je tehnologija površinske montaže že razvita, vendar zaenkrat temelji na ročnem delu. V TOZD Upori pa so že razvili MELF upor, ki tudi ustreza zahtevam površinske montaže. Za to tehnologijo naj bi usposobili še polprevodniške elemente, senzore, multilayerske kondenzatorje, potenciometre, elektrolite in navite komponente.

— Za zaključek pa še neizogibno vprašanje, ki se seveda nanaša na širše družbeno okolje: Ali bomo kadrovsko zmogli dohajati te ambiciozne naloge, ki smo si jih zastavili?

»Ne preostane nam drugega, ker je z vidika golega obstoja nevzdržno, da bi se še naprej šli tako razvojno dejavnost, kot v preteklosti. Potrebno bo najti način, kako pridobiti manjkajoče kadre. Pridobivanje in izobraževanje kadrov bo osrednja naloga tega srednjeročnega obdobja. Seveda je to problem celotne družbe, napake v dosedanjem sistemu izobraževanja tudi v naši DO neposredno in boleče občutimo. V Elementih se pri izobraževanju navezujemo na SOZD. Redno se poslužujemo RR šole, tečajev, seminarjev in posvetovanj. Prav tako bomo vzpodbujali dopolnilno šolanje naših strokovnjakov in izpopolnjevanje v tujini.

Izredno koristna oblika, specifična za naše področje je delovanje Društva za elektronske sestavne dele, kjer smo glavni sponzorji. Vsako leto prirejamo v okviru Sejma elektronike posvetovanja. Letos ga načrtujemo na Otočcu, pod pokroviteljstvom TOZD HIPOT in TOZD Upori. Namen teh srečanj je predvsem predstavitev in uveljavitev naših razvojnih dosežkov v jugoslovanskem prostoru. Gre tudi za obogatitev znanja in seznanjanje z dosežki drugih strokovnjakov in RR dejavnosti s področja elementov.

Predvsem pa — brez razbremenitve razvojnikov, ustrezne organizacije in pogojev dela, sodobne opreme in stimulativnega nagrajevanja strokovnjakov, teh nalog ne bomo zmogli uresničiti.«

Produktivnost in izvoz padata, obresti pa naraščajo

Zadnja seja delavskega sveta v semiški Iskri je bila posvečena predvsem poslovanju delovne organizacije v preteklem letu. Osnovne značilnosti gospodarjenja v letu 1985 so bile izredno visoka inflacija, nedoseganje planirane proizvodnje, nedoseganje konvertibilnega izvoza in preseganje uvoza s konvertibilnega področja.

Delegati delavskega sveta delovne organizacije

Če pogledamo rezultate gospodarjenja v lanskem letu, potem lahko ugotovimo, da je delavcem v Semiču lani uspelo narediti za odstotek več, kot v letu 1984. Dvig proizvodnje so zabeležile vse temeljne organizacije, razen TOZD Elementi za odpravo motenj, kjer je proizvodnja padla za sedem odstotkov.

Lani je delovna organizacija prodala blaga v skupni vrednosti 4.840.110.000 dinarjev, kar pomeni povečanje vrednosti prodanega blaga za 41%. Izvoz blaga v vrednosti 6.415.428 dolarjev pomeni padec izvoza v primerjavi z letom 1984 za dvanajst odstotkov in sicer pomeni doseženi uvoz na konvertibilno področje v vrednosti 3.916.897 dolarjev znižanje izvoza za devetnajst odstotkov, medtem ko izvoz na klirinško področje v vrednosti 2.498.531 dolarjev pomeni povečanje za dva odstotka. Nezadosten izvoz, ob neizprosni dejstvu, da se domači trg zapira, pomeni stagnacijo proizvodnje, hkrati pa ogromne stroške za oskrbo proizvodnje za domači trg z uvoznimi surovinami. V javnih razpravah, ki so potekale v delovni organizaciji, so delavci ugotovili, da je nujno treba priskrbeti pravočasna naročila, predvsem za izvoz na konvertibilno področje. Kajti izvoz je

kljub sprejetju novega zakona o deviznem poslovanju, po katerem pravice za uvoz repromateriala niso tesno povezane z izvozom na isto področje, znatnega pomena. Cilji, ki so si jih v semiških Kondenzatorjih postavili za srednjeročno obdobje 1986 do 1990 močno presegaajo možnosti razvoja, ki jih nudi domači trg. Kako pa to dejstvo vpliva na poslovanje, je v preteklem letu občutila TOZD Elementi za odpravo motenj, kjer so zaradi izpada izvoza morali znižati obseg

proizvodnje. Eno izmed problematičnih področij so tudi izdatki za obresti, ki so čezmerno narasli, vzrok za povečanje pa bi lahko našli v naraščanju zalog v delovni organizaciji. Izdatki za obratna sredstva predstavljajo že 6,5% celotnega prihodka in v povprečno uporabljenih poslovnih sredstvih predstavljajo 12,85%.

Tudi plan materialnih stroškov je presežen za petnajst odstotkov. Materialni stroški so se v primerjavi s predhodnim letom najbolj povečali v TOZD Elekt-

Predsednik centralnega delavskega sveta Jože Kočevar

ronski kondenzatorji in DSSS. Zato so tudi delavci na delavskem svetu poudarili, da je znižanje materialnih stroškov nujno potrebno in, da bi lahko vsaj na znižanje nekaterih stroškov vplivali z drugačnim odnosom do družbenih sredstev. Na ta problem so v delovni organizaciji že večkrat opozarjali tudi v preteklih letih, vendar do danes ni bilo zadovoljivih rezultatov. Že v letu 1985 niso tudi na domačem trgu v nobeni temeljni organizaciji sledili inflaciji, kar pa je zahtevalo dodatne napore pri zniževanju stroškov.

In za konec še nekaj podatkov o številu zaposlenih. Delovna organizacija je na dan 31. 12. 1985 zaposlovala 1698 delavcev, kar pomeni enajst delavcev manj v primerjavi s stanjem lanskega leta. Toda iz pregleda zaposlenih glede na stopnjo izobrazbe je razvidno, da se kadrovska struktura zaposlenih izboljšuje, saj so zaposlili šest delavcev z visoko in dva delavca z višjo izobrazbo.

V. Ž.

Delegati delavskega sveta DSSS

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Zrasel je iz skromnih razmer

Z novim letom 1953 je Iskra dobila novega, četrtega direktorja, dr. Štefana Šobo. Danes pokojni dr. Šoba je bil direktor Iskre samo osem mesecev, do konca avgusta istega leta, vendar je kljub vsemu temu v Iskri ostal spomin nanj, kot na enega izmed mož, ki so pomagali graditi in razvijati takratno kranjsko Iskro. Nekateri njegovi sodelavci se ga še danes spominjajo, kot skromnega moža partizanske generacije, ki se je vsak dan iz Ljubljane vozil v Kranj v službo z delavskim avtobusom.

Po vire in podatke o njem smo se napotili k njegovi ožji družini in dobili gradivo, ki nam bo pomagalo bolje osvetliti lik dr. Šobe, partizana in poznejšega

Četrti direktor Iskre dr. Štefan Šoba

uglednega gospodarstvenika, zlasti, s področja bančništva. Tako smo med drugim dobili v roke tudi njegov partizanski življenjepis, ki zelo plastično in svojevrstno predstavlja človeško podobo in življenjsko pot četrtega direktorja Iskre. V svoji avtobiografiji je dr. Šoba zapisal:

»Rodil sem se 18. decembra 1913. leta v Stopnem pri Makolah. Starši so imeli majhno posestvo in oče je bil poleg tega še vaški mizar. Oče je izhajal iz viničarske družine, mati pa iz kočarske in je bila poljska delavka. V mojih otroških letih smo živeli v zelo slabih socialnih razmerah. Posestvo, ki so ga bili starši kupili, je bilo stalno zadolženo. Oče je zato odšel na delo v Ameriko, doma pa je ostala številna družina z majhnimi otroki. Tik pred prvo svetovno vojno se je oče vrnil domov in odšel na fronto.

Ljudsko šolo sem obiskoval v Makolah. Po končanih petih razredih osnovne šole sem odšel v Maribor, kjer sem obiskoval klasično gimnazijo. Maturiral sem junija 1934. leta. Do gimnazijskega študija sem prišel bolj slučajno. Zaradi dobrih uspehov v osnovni šoli si je učitelj prizadeval, da bi nadaljeval študij na srednji šoli. Ker so starši menili, da bi morda kdaj pozneje postal duhovnik, se jim je končno posrečilo, da so me po raznih posredovanjih sprejeli v oskrbo deškega dijaškega semenišča v Mariboru za minimalno mesečno plačilo 150 dinarjev. V šestem razredu gimnazije pa so me izključili iz zavoda, češ da ne kažem smisla za versko vzgojo, ker sem se že takrat pač začel zanimati za socialna vprašanja. Bil sem torej na cesti. Od doma sem sicer še prejemal mesečno podporo v višini 100 dinarjev, sicer pa sem se sam vzdrževal z inštrukcijami. Starši so takrat namreč zašli v še večje težave, ker je oče kot porok postal plačnik dolžnika, ki je bil šel na boben.

Po maturi 1934. leta nisem mogel zaradi denarnih težav nadaljevati študija na univerzi. Vpisal sem se sicer na filozofsko fakulteto ljubljanske univerze, kjer sem želel poslušati matematiko in fiziko. Vendar pa sem moral po sili razmer prestopiti na pravno fakulteto, ker nisem mogel stalno obiskovati predavanj na filozofiji. Takrat sem dobil slučajno službo pri Okrajni hranilnici v Slovenski Bistrici, na univerzi pa sem ostal vpisan na pravo. Službo sem nastopil 1. julija 1934. leta in v njej ostal do 15. oktobra 1935. leta. Dva meseca

sem moral delati zastoj in sem se vozil s kolesom v službo vsak dan kakih petnajst kilometrov. Potem sem prejel prvo plačo v višini 600 dinarjev, zadnje mesece službe pa 800 dinarjev. V službi sem se začel tudi bolj intenzivno zanimati za gospodarska vprašanja.

Novembra 1935. sem odšel k vojakom. Jeseni 1936. leta pa sem se znova vpisal na univerzo. Takrat mi je iz najhujše stiske pomagal moj tovariš Matej Dolničar s 500 dinarji, da sem potem lahko odšel na univerzo v Ljubljano. Prejel sem tudi Oražnovo podporo in sicer brezplačno hrano. V ostalem pa sem se tudi v Ljubljani preživljal z inštrukcijami. Na pravni fakulteti ljubljanske univerze sem diplomiral 1. marca 1940. leta. Z notarsko prakso sem začel pri notarju Hanžiču v Lenartu v Slovenskih goricah. Pri njem sem ostal kakega pol leta, nakar sem 27. januarja 1941. še promoviral za doktorja prava. Do kapitulacije Jugoslavije sem nato ostal brez redne zaposlitve, vendar sem delal v trgovini A. Macuna v Mariboru, kjer sem si pridobil precej praktičnega gospodarskega znanja.

Marca meseca 1941. so me mobilizirali v bivšo jugoslovansko vojsko, ob zlomu Jugoslavije pa sem prišel v nemško vojno ujetništvo. Nemci so me prijeli v Celju, ko sem bil že v civilu. V vojnem ujetništvu sem bil v naslednjih taboriščih: Wolfsberg, Warburg, Nürnberg in Gänserndorf pri Dunaju. Iz vojnega ujetništva sem se vrnil decembra 1941. z ostalimi Slovenci, ki so živeli na ozemlju okupirane Štajerske.«

Postavitev temeljnega kamna za novo tovarno v Makolah 23. aprila 1977, rojstnem kraju dr. Štefana Šobe

Zasnova zimskih športnih iger 1987

Letošnje zimske športne igre Iskre so potekale v Kranjski gori. Po splošnem mnenju so dobro uspele, tako po tehnični, kot po športni plati. Tekmovalci so bili zadovoljni, najboljši so dobili nagrade, nekateri pohvale, a vsi so sklenili, da se naslednje leto spet snidejo in pomerijo v obeh športnih disciplinah — tekih in veleslalomu.

Na prvi pogled vse lepo in prav, prav tisti zadnji nasvidenje z enoletnim programom pa skriva pomislek — ne v smislu, če tekmovanje bo — marveč, če velja medtem kaj spremeniti, izboljšati.

Za zimske športne igre je značilno, da potekajo v povsem drugačnih razmerah v primerjavi z letnimi. Delovne organizacije prirejajo že pred tem izbirna tekmovanja tako, da na zaključne igre pošljejo samo najboljše. Iskriada poteka torej z omejenim številom tekmovalcev, ker tekmovanja po sedanjem sistemu ni mogoče obvladati drugače.

Že pri tem pa naletimo na temeljno protislovje. Iskriada je rekreativna dejavnost, zato mora biti že v osnovi množična, torej dostopna vsem. Toda to, kar je bilo letos in prejšnja leta, ni bilo splošno športno srečanje delavcev Iskre, marveč le izbor najboljših. Zaradi predvidene spremenjene organiziranosti Iskre v prihodnje je pričakovati še več tekmovalcev, s tem pa se porojava še dodatna zahteva s povečanim številom tekmovalcev.

Letos jih je bilo približno 800. Čeprav število ni bilo skromno,

se je Iskriada izgubila na pobočjih kranjskogorskih smučišč. Bila je to prireditev med mnogimi, ki je mimo tega že nekaj let ne znamo propagandno izkoristiti, kot prikaza zunanega ugleda celotne Iskre.

Drug problem, ki se poraja vsako leto znova, je skupno kosilo z razglasitvijo rezultatov. Za tolikšno število udeležencev je doslej najbolj ustrezal hotel Špik v Martuljku. Drugje v tem zimskošportnem središču ni tako velikih zmogljivosti. S tem pa so Iskrine zimske igre avtomatično pribite na Kranjsko goro.

Invest servis, ki združuje sredstva za športne igre in je skupaj s športno komisijo organizator iger, se krepko zaveda tega neskladja med množičnostjo in tekmovanjem izbrancev. Vendar neskladje povečujejo še druga dejstva. Tako so tekmovalci naveličani vedno istega kraja. Zakaj ne bi

Iskriade organizirali po principu letnih športnih iger in jih prirejali na bližnjih terenih delovnih organizacij — privediteljic, npr. pri Avtoelektriki na Liveku? Nepremostljivo oviro predstavlja vsakič kosilo — v prihodnje bo že skoraj tisoč ljudi. Pa je sploh treba vsem tekmovalcem oskrbeti polno kosilo in jih posaditi za pogrnjeno mizo? Ne bi zadostavala kranjska klobasa s kruhom in čajem? S tem bi se znebili problemov okrog hotelskih storitev, ki — preberite dvakrat! — požrejo kar 70% načrtovanih stroškov Iskriade in le 30% je skupaj celotna druga organizacija.

Kaj ko bi se naslednje leto odločili za drugačen organizacijski sistem brez kosila? S tem se nam naenkrat odpirajo še drugačne možnosti. Iskriado bi izpeljali v enem samem dnevu, brez dragih nočitev. Že na

tekmovanju bi delili čaj in kranjsko klobaso, po tekmovanju pa prešli takoj na razglasitev rezultatov na kraju samem, ne glede na število udeležencev — tekmovalcev. Kraj tekmovanja bi seveda selili iz leta v leto, podobno kot poteka dan Iskre 4. julij, npr. za kranjski bazen na Zelenico, ali Krvavec. Precej bi se povečalo število gledalcev — Iskrašev, ki bi spodbujali tekmovalce. To bi bila vzajemna manifestacija s pristnejšim vzdušjem, ki ga Kranjska gora ni dala nikoli, kljub zaključnemu kosilu, saj so se tekmovalci vedno ograjevali po posameznih delovnih organizacijah.

Drug moment bi bil, da delovne organizacije bolj poznajo razmere na svojih terenih in lahko pripomorejo k zniževanju stroškov za ta naša rekreacijska srečanja, saj vsi vemo, da se vodijo vsako leto velike bitke za dodelitev sredstev za športna srečanja. In še nekaj. Vsako leto bo težje in manj sredstev na voljo.

To je le nekaj navržnenih misli, ki bi jih lahko presejali na rešetu že zdaj, ko imamo še svež spomin na letošnjo Kranjsko goro, časa do drugega leta pa na pretek.

Razmislimo!

Janez Hafner

Iskrine zimske športne igre 1986 (foto: LD)

Kotiček za Iskraše

Nekaj odgovorov na temo hujšanje

Seveda se vsi, ki imajo preveč teže, najpogosteje vprašujemo, v kolikšnem času lahko shujšamo kilogram?

Kdor vsak dan porabi 1000 kalorij iz maščobnih zalog, shujša en kilogram v tednu dni. Kilogram maščob ustreza približno 7000 kalorijam. Če tehtate 70 kilogramov porabi telo normalno 2100 kalorij na dan. Pri dieti 1000 kalorij na dan morate vsak dan porabiti iz maščobnih zalog 1100 kalorij, kar pomeni v tednu dni dober kilogram. Kdor je za več kot za 20 kg pretežak, na začetku sicer običajno hujša hitreje, če pa ima preveč samo nekaj kilogramov, hujša počasneje. Zakaj? Zato, ker telo varčneje porablja energijo, ker mora seči po zadnjih zalogah.

Vprašanje, ki se vedno znova pojavlja pri dietah je: Zakaj je treba pri dietah vedno mnogo piti.

In odgovor: Ker mora telo porabljati maščobe, izloča skozi ledvice kisle produkte, tako imenovane ketone. Teh nerabnih kislih snovi pa se lahko znebi samo s tekočinami. Pri dietah je v živilih nasploh manj tekočine, kot pri normalnem prehranjevanju. Pri človeku, ki se hrani dietno pa ne pije dovolj, kri zavzema manjšo prostornino, telo namreč napne vse sile samo, da veže tekočino. Človek se lahko neprijetno počuti: muči ga glavobol, noge mu otekajo, dobi neprijeten telesni vonj in neredko se mu zmede srčni ritem.

Če se hrani dietno in se pri tem slabo telesno počuti, je morda krivo to, da pije premalo vode. Zdravniki svetujejo, naj vsak popije toliko vode, oz. tekočine, da telo izloči dva litra seča. Za tolikšno količino urina bi moral popiti približno tri litre na dan (seveda nekaloričnih tekočin!).

Se to: sol zadržuje vodu v telesu, zato jedi solimo malo pa tudi pri začimbah bodimo skopi. Boljša so v ta namen zelišča.

Kaj bi kazalo storiti, da bi zadovoljili lačne oči?

Obstajajo razne zvijače. Na primer: preden sedete k mizi, si želodec napolnite z mineralno vodo, potolažite želodec z jabolkom, kisló kumarico, prepečenem.

All imajo res debeli ljudje več maščobnih celic?

Imajo, toda ne od rojstva. Dojenčki imajo približno enako število maščobnih celic. Če pa pretiravamo s prehrano (pa naj si gre že za otroka, ali za odraslega človeka), se maščobne celice najprej napihnejo, ko pa še in še dodajamo nove maščobe pa te obremenjene celice ne morejo več sprejemati, zato začno nastajati nove celice. Seveda pa prav tako odvečne celice odmro, če se morajo pretirano skrčiti (kot pri hujšanju).

Kako pa je z vitaminskimi tabletami, ali so med dieto res priporočljive?

Kdor se hrani zdravo — se pravi, da se ravna strogo po uravnovešeni dieti v kateri je vse, kar telo potrebuje, lahko zdravo živi brez dodajanja vitaminov. Le če kdo želi dlje hujšati s 1000, ali manj kalorijami, pa potrebuje dodatno železo, ali tudi vitamin B. Zdravnik pa mu svetuje multivitaminski preparat, ki mu bo najbolj ustrezal.

Ali moramo za dieto res vsak dan kuhati?

Ne, toda z obloženimi kruhki ne boste dolgo vzdržali. Poskusite morda z zelenjavnimi dnevi pa s skutnimi, ali jogurtovimi dnevi.

Pogosto slišimo o tem, da 800 kalorij ni varno držati dlje kot teden dni. Zakaj?

Zato, ker v daljšem obdobju tako pičlega prehranjevanja telo ne dobiva potrebnih vitaminskih pa tudi rudninskih snovi. Taka dieta zato rada načne zdravje.

Mnogokrat slišimo, da so debeli ljudje nesrečni.

To drži do neke mere. Nezadovoljstvo s samim seboj povzroča slabo počutje. Toda, vedeti je treba, da tudi vitkost človeka ne reši zasebnih problemov. Če namreč nismo zadovoljni s svojim življenjem, ne bomo prav nič srečnejši, ko bomo za nekaj kilogramov lažji. Res je, da kdor želje usmeri k temu, da bo postal vitek, mesece, ali tudi leta ostane prikrajšan za normalni življenjski utrip okoli sebe. Zato moramo gledati sebe kot celovito osebnost in si biti najprej res naklonjeni, saj vsakdo, ki samega sebe prezira pa naj bo že debel, ali suh, po nepotrebnem otežuje življenje sam sebi.

Nadaljevanje prihodnjic — odgovarjamo tudi na vprašanja na to temo.

15% ceneje za Iskraše

Pri ZOTKS je izšla vrsta knjig, kaset in dodatkov za Spektrum 48 K. Za nakup spodaj naštetih del ZOTKS nudi vsem Iskrašem 15% popusta. Zato izpolnite spodaj objavljeno naročilnico in jo pošljite na ZOTKS, Lepi pot 6, Ljubljana, po povzetju.

NAROČILNICA za nakup edicij ZOTKS

Knjige	cena:	naročamo št. izvodov:
1. Osnove letalskega modelarstva	400.—
2. Raketno modelarstvo za mlade	400.—
3. Pravo orodje za velike in male mojstre	1.500.—
4. Radiotehnika in elektronika	800.—
5. Uvod v amatersko radiogoniometriiranje	600.—
6. Zgradimo majhno hidroelektrarno (3. del)	1.100.—
7. Prosto letenje (zmajarstvo)	1.500.—
8. Značilnosti plovbe in izbor sidrišč	1.200.—
9. Navtika	1.200.—
10. Športni potapljač	1.500.—
11. Knjiga o robotih	5.500.—
12. Za ekološko svetlejši jutri	1.500.—
13. Računalništvo v 45 minutah	300.—
14. Prvi koraki v basicu	1.100.—
15. Grafične in zvočne igre	1.100.—
16. Učenje z računalnikom	1.100.—
17. Uvod v računalništvo	1.100.—
18. Tehnika programiranja	1.100.—
19. Programiranje M 68000	1.500.—

Kasete in dodatki za Spektrum 48 K

1. Cicibanova abeceda	1.300.—
2. Ciciban šteje	1.300.—
3. Ciciban računa	1.300.—
4. Angleško-slovenski slovarček	1.300.—
5. CW Morse	1.300.—
6. Zemljepis za 6., 7. in 8. razred	1.300.—
7. Yahtzee, Mastermind	1.300.—
8. Mavrični diagrami	1.300.—
9. Hidroenergetske osnove SFRJ	1.200.—
10. Kontrabant I	1.650.—
11. Programi in svetlobno pero JOYPEN	22.000.—

Označene knjige, oz. kasete, ali dodatke za Spektrum 48 K pošljite na naslov:

Ime in priimek:

Ulica:

Poštna številka:

Datum:

Podpis:

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov,
n.sol.o.

TOZD — Tovarna antenskih naprav —
Antene, n. sub. o.,
61360 Vrhnika, Idrijska 42

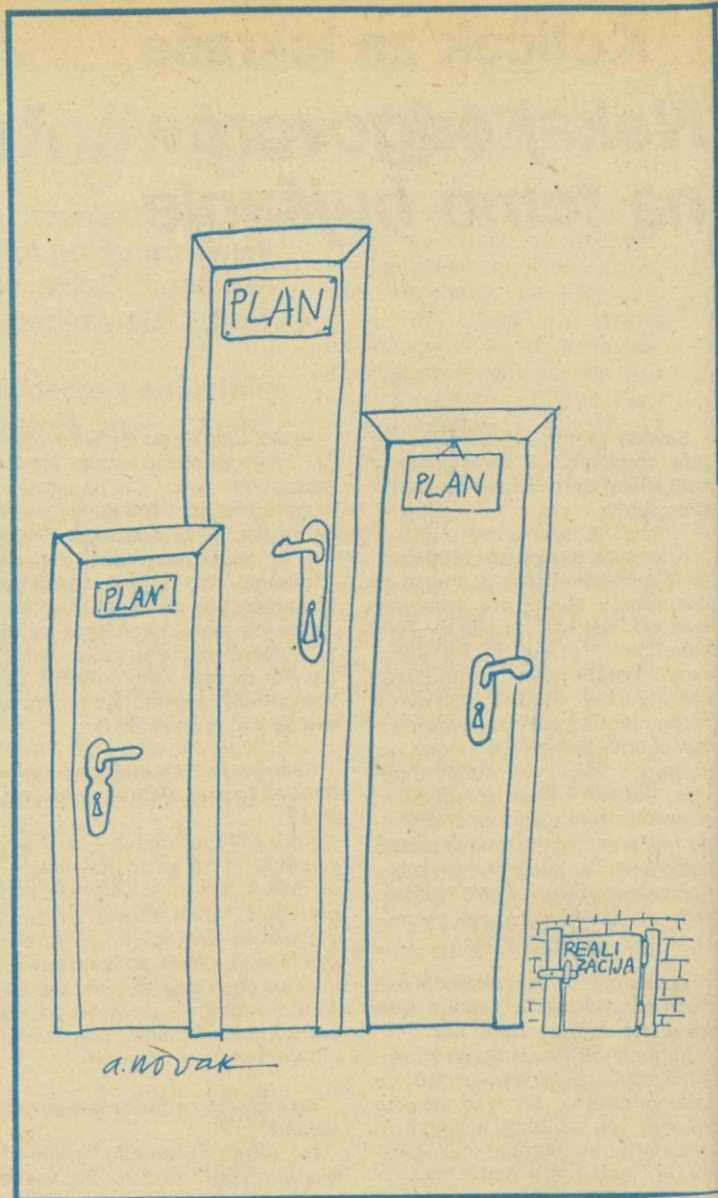
Ugoden nakup 20% popusta

Iskrinim delavcem nudimo ugoden nakup vseh tipov anten in antenskega pribora do 30. aprila 1986. Prodaja na Vrhniki, Idrijska 42 od 6. do 14. ure.

Nadaljnje informacije lahko dobite po telefonu: (061) 752-616.

Misli

- Red je zadovoljstvo pameti, nered je strast fantazije.
- Človek, ki ne spremeni svojih stališč ni človek, ampak spomenik.
- Če imaš rad življenje, ne izgubljal časa, kajti čas je življenje.
- Verjetno je zadovoljstvo tudi v norosti, le da se tega ne zaveda nihče razen norcev.
- Človek se rodi slep in umrje kratkoviden.
- Preobljudenost sveta je pripeljala do tega, da v enem človeku živi mnogo ljudi.

		ISKRA	SPAČENE POTEZE OBRAZA SPAČEK	POLITIK GLIGOROV	TRAVNIK OB VODI GOZD	ITAL. NAFTNI KONCERN	LJUBITELJ AMATER	OKRASEK V ARABSKEM SLOGU
		VEČJA OKROGLA POSODA						
		MILAJŠI JUNIOR						
		ORGAN VOHA						
SESTAVIL RUDI MURN	NAJVEČJI LEVI PRITOK VOLGE	MENIČNO JAMSTVO	OGRAJEN ODER ZA BOKS	PRIMORSKO: BABICA	ORGAN VIDA VEZNIK	MEHKA SNOV ZA IZDELKE	EDVARD BENEŠ IRSKI OTOK	
PRIPRAVA ZA OBEŠANJE ZAVES						BOKSAR PARLOV		
						MORSKI SESALEC		
LETALO					PETER AMBROŽ	HRVAŠKI SLIKAR (VJEKOSLAV) RADON		
NEMŠKI PISATELJ NOBELO-VEC 1929							HOTEL V KRANJSKI GORI	
VODNA RASTLINA							ZVEZA DRŽAV	

Zahvale

Ob upokojitvi se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam TOZD TSD še posebej oddelku kontrole livarne in delavcem livarne za čudovito darilo ter želim vsem in vsakemu posebej še mnogo delovnih uspehov
Hrešan Franc

Sodelavcem tehnične kontrole in linije elementov ter ostalim članom TOZD Elementi DO Telematika se iskreno zahvaljujem za prekrasno darilo in šopek ter za najlepše želje ob odhodu v pokoj. Vsem želim mnogo sreče in veliko delovnih uspehov!
Mileva Bilbija

Iskreno se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem DO Telematika TOZD Terminali in sindikalni organizaciji za denarno pomoč v času moje bolezni
Antonija Jereb

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni uredi: Željznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP I Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.

Iskra